

De gezichten van het Oranjewoud Festival

JACOB HAAGSMA

Allerlei exotische blaasinstrumenten op een rijtje, aaneengesmeed door componist Joël Bons. Het was een mooi gezicht en het klonk nog mooier. Het slotconcert van het Atlas Ensemble is een van de klapstukken van het Oranjewoud Festival. Het is een meerjarig project, een productie van dit festival, en de climax is volgend jaar ook te zien in het Amsterdamse Concertgebouw wegens het Holland Festival.

De muzikanten, zelf ook afkomstig uit allerlei werelddelen, waren de hele week aan het repeteren in een hotel in aanbouw in Delfstrahuizen. Ze fladderden het afgelopen festivalweekend in kleine groepjes uit over het festivalterrein: museum Belvédère, de hooizolder van het koetshuis van landgoed Klein Jagtlust.

Bij deze miniconcertjes draaide het om folklore, tradities, de verhalen van instrumenten als de daegeum uit Korea, de duduk van abrikozenhout uit Armenië en de koushnai, een dubbel fluitje met een spectaculair geluid uit Oezbekistan.

In het twaalfdelige stuk van Bons, op diezelfde hooizolder, klonk nieuwe muziek, voor zestien blazers en twee slagwerkers. De verschillende klankkleuren werden fraai uitgespeeld in elegante en toch dwingende figuren. Soms leken de verschillende instrumenten toch even te wringen. Opzet misschien, want zo veel verschillende culturen bij elkaar brengen, dat gaat niet zonder enige wrijving.

Maar uiteindelijk komt er dan wel iets moois uit voort. Zo was het hier ook. Componist Bons stond achterin heel tevreden toe te kijken, gevolgd door een camera als was hij Joost.

DE SOCIALE KANT

Het mooie van het Oranjewoud Festival is dat het meerdere gezichten heeft, die als het goed is over elkaar schuiven tot een sierlijk masker met rijke schakeringen en vele geaatsuitdrukkingen.

De sociale kant van zo'n festival, de ont-

Mooie muziek in een mooie omgeving: het Oranjewoud Festival was precies dat, en meer.

moetingsfunctie, krijgt vooral gestalte in de Proeftuin, waar de witte wijn drinkende massa zich verzamelde en tussen de hapjes en slokjes door ook nog fraaie voorproefjes uit het programma en andere laagdrempelige optredens meekreeg. Daaronder waren verschillende groepen samengesteld uit 'nieuwkomers', om het woord 'sociaal' nog even een andere lading te geven.

De allerjongste doelgroepen werden vooral elders op het terrein, in de *Family Zone*, met allerlei activiteiten vermaakt – zoals het muzikale sprookje *De rijke bramenplukker*, door theatermaker Frank Groothof. Intussen kon de ambitieuzere festivalganger na het legen van het glas uitwaaieren over het fraaie parklandschap van Oranjewoud.

Wie echt de moed had, had zaterdagochtend zeer vroeg al de zon kunnen zien opgaan bij het nieuwe Watermeter-podium, nog een flink eind lopen. Daar speelde het Nederlands Blazers Ensemble het eerste deel van een drieluik, gebaseerd op *Die Jahreszeiten* van Joseph Haydn.

Rond zonsondergang klonk hier het slotdeel, maar gelukkig voor de minder fanatieke liefhebber speelde het middendeel, *Het paradijs*, zich 's middags af op het veel centraler gelegen Salon-podium.

KLASSIEK ZOALS HET BEDOELD IS

De Vlaamse schrijver Bart Moeyaert declameerde, hoog verheven boven publiek en muzikanten, zijn eigen versie van het schepingsverhaal en het Blazers Ensemble weefde daar ragfijne muzikale lijnen omheen en onderdoor. Trombonist Brandt Attema, uit Leeuwarden en kersvers artistiek leider van

Wallis Bird.

Bart Moeyaert en het Blazers Ensemble.

Nynke Laverman begeleid door strijkkwartet Ragazze. FOTO'S: RENS HOOYENGA

dit gezelschap, schitterde in een paar fraaie solo's.

Wie echt wilde, kon zich prima tegoed doen aan puur klassieke muziek zoals die misschien ooit bedoeld is. Strijkkwartet Arod dat Haydn en Beethoven speelde, piano- en strijkkwartetmuziek van Mikalojus Ciurlionis uit Litouwen (in zijn korte leven ook actief als beeldend kunstenaar, zijn schilderijen hangen in museum Belvédère dat ook als speelplek fungeerde).

Maar een flink deel van het programma valt eerder te omschrijven als cross-over. Neem ORBI, kortaf voor The Oscillating Revenge of the Background Instruments: een kwartet waarbij contrabas en fagot nu eens een keer de hoofdrol opeisen (naast het als vanouds ronkende hammondorgel van Sven Figeo natuurlijk). Stukjes Bach en covers van progrockbands kregen zo een intrigerende tik mee.

De Ierse zangeres Wallis Bird zong muziek van vrouwen door de eeuwen heen: Hildegard von Bingen, maar ook Kate Bush.

FABELTJESKRANT

Ook best cross-over: het duo van pianist Mike Boddé en saxofonist Tom Beek, die zich niet te goed voelden voor een citaatje uit *De Fabeltjeskrant* en een stukje televisiemuziek van Joop Stokkermans. Nederlands erfgoed tenslotte.

Singer-songwritersduo Clean Pete, ofwel de tweeling Loes en Renée Wijnhoven, deed hier een heuse *Klassieke revue*, met allerlei gasten: een strijkkwartet, zanger-pianist Ruben Hein, harpist Remy van Kesteren, een koor, een danseres, de jonge jazzdrummer Willem Romers (eigenlijk uit Leeuwarden). En ook hier gingen klassieke mopjes Tsjajkovski en Puccini hand in hand met hedendaagse klanken, al of niet uit eigen pen.

Dorien van Londen, scheidend zakelijk directeur van het Oranjewoud Festival, stond even met de verslaggever te praten, vlak voor het concert van Nynke Laverman. Alle stoelen en bankjes waren gevuld. Maar binnen de kortste keren meldten zich achter-

langs twee vrijwilligers met een bankje. Van Londen: „Waarom verliet ik dit festival ook alweer?”

Niet om de vrijwilligers, wil ze maar zeggen, niet om de mensen, niet eens om het festival zelf. Maar omdat ze dat festival een directeur gunt met een beter netwerk in Friesland, voor de fondsenwerving vooral.

“
HET CONCERT VAN HET
ATLAS ENSEMBLE IS EEN
VAN DE KLAUSTUKKEN
VAN HET FESTIVAL

Een delegatie van het Atlas Ensemble op de hooizolder van het koetshuis van Landgoed Klein Jagtlust.

Zelf woont ze in het midden van het land, toch lastig voor zulke zaken. Maar het doet haar pijn, dit afscheid.

Haar opvolger liep afgelopen weekend al rond met de functieomschrijving 'inkomend zakelijk directeur' op haar naamkaartje. Edith Nobel is nu nog 'omgevingsmanager Platform IJsselmeergebied' bij de provincie, maar ze heeft ook allerlei functies in de muziek op haar cv.

Nynke Laverman, intussen, voerde hier het repertoire van haar laatste album *Plant* uit, begeleid door strijkkwartet Ragazze en, uiteraard, haar partner in muziek en leven Sytze Pruikma. Ze zong de bomen toe, en haar nageslacht in een verre toekomst, voor wie ze een goede voorouder wil zijn.

Die boodschap rezonerde heel mooi in deze context: een openluchtpodium met bomen links, recht, voor en achter, de wind erdoorheen en de vogels af en toe meekwinkelerend (voor zover niet overstemd door

Pruikma's vertolkingen van hun taal).

BRIESJE, BUITJE

Juist die context, de geluiden en het gevoel van het groen, het briesje en af en toe een buitje om de oren, geeft de optredens op zo'n festival zo'n prachtige meerwaarde. Maar het kan ook een stap verder: speciale locatiemuziekprojecten, echt gemaakt voor de plek in kwestie.

Je kunt je voorstellen hoe initiatiefnemer en artistiek leider Yoram Ish-Hurwitz op zijn wandelingen door het park (hij woont vlakbij), die plekken in zich opneemt en bedenkt wie hier of daar iets moois zou kunnen doen.

In de tuin achter de Oranjerie liet hij duo Jeroen Strijbos en Rob van Rijswijk, al vaker te gast op dit festival, hun ding doen. Die zetten daar verschillende luidsprekers annex zonnepanelen neer (ontworpen door Marc van Vliet, van Oerol-landschapskunstwerk *De streken* onder andere), waaruit ijle sopraan-, piano- en stijkersklanken vloeien. Hoe dat precies klinkt, hangt af van je looproute en het weer.

Ook een heel aparte plek: het zwembad van Hotel Tjaarda. Daar bedacht componist Aart Strootman *Waterwerken*: iets met buizen en ander slagwerk, waarvan geluid en toonhoogte veranderen door het water. En jawel, onder water klinkt 't echt anders dan op het droge. Dus zijn er bij elk van de 24 uitvoeringen afgelopen weekend wel mensen geweest wier festivalbeleving zich even dobberend in dit zwembad afspeelde.

Niet precies wat Händel voor ogen had met zijn *Water Music*, maar het levert een kwartiertje even spannende als poëtische muziek op. Precies op die plek.

Maar ook op dit festival: Nora Fischer, ooit internationaal gevierd zangeres die in haar voorstelling *De sprong* vertelt waarom ze niet meer zingt. De sprong uit de titel, van haar zusje richting de dood, heeft ermee te maken, de eeuwige twijfel van elke creatieve ziel ook. Na zo'n verhaal mogen we dolblij zijn dat er nog muziek is, en dat het Oranjewoud Festival dat zo mooi laat klinken.